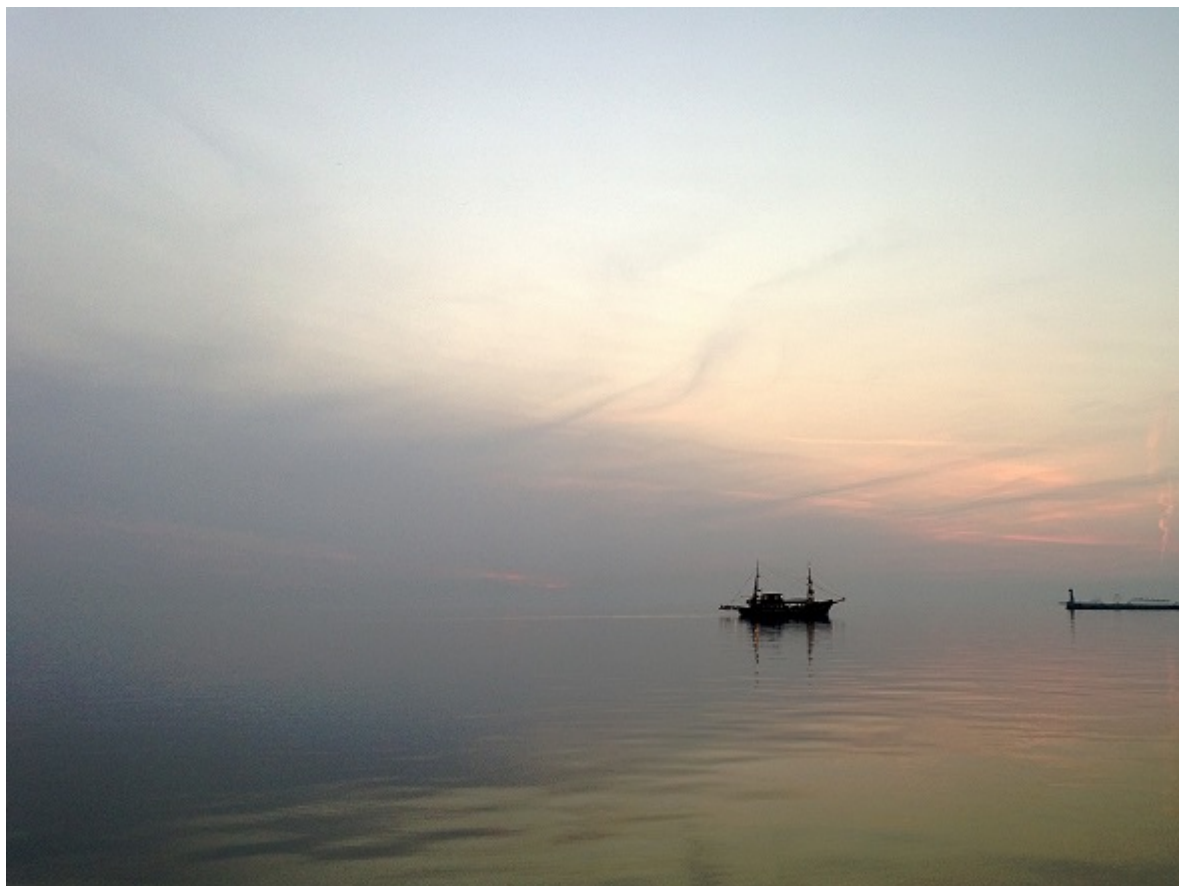

Το μακάριο κάλλος στη λεβέντικη ύπαρξη του Γέρ. Ιωσήφ του Ησυχαστή

/ [Πεμπτουσία](#)

Στο Γέροντα Ιωσήφ, πυρωμένη εκ του μακαρίου κάλλους λεβέντικη ύπαρξη, αλλά και σε πατέρες της ακολουθίας του, το κάλλος κοινωνείται άλλοτε άμεσα δια των αισθήσεων, άλλοτε δε δια θεωρίας, ονείρου ή οπτασίας. Μεταλαμπαδεύεται εν συνεχεία σε κάθε δεκτική αυτού του κάλλους ύπαρξη. Περιγράφει ο ίδιος ο Γέροντας πως άνοιξε η στέγη και κατέβηκε στο κελλάκι του Άγγελος Κυρίου: «Έ μόλις που μπορούσα να τον ιδώ, με την όψι του ως αστραπή που ήταν. Έβαλε μέσα εις τον κόρπον του και έβγαλε ένα όμορφο κουτάκι, στρογγυλό, φωτεινό, όλο άπλετο Φως ήταν, το Φως του άλλου κόσμου. Τότε ο Άγγελος άνοιξε το κουτάκι και με προσοχή και μου ένευσε να ετοιμασθώ και πήρε από μέσα μια μερίδα Άρτου με τη λαβίδα. Ευρισκόμενος υπό την επήρεια του πνευματικού αυτού φαινομένου και του μυστηρίου της Χάριτος της οπτασίας κατάλαβα αθέλητα και χωρίς να σκεφθώ – διότι σ' αυτές τις στιγμές ο άνθρωπος παύει να σκέφτεται και να αισθάνεται κατά το σύνηθες- έκαμα αυτό που ο θεός μου έλεγε να κάνω: άνοιξα το στόμα μου και με κοινωνήση.....»(ό.π.α.,114 κ.εξ).

Με την αστραπή (της θεότητας) και το φως του «άλλου κόσμου»(Άγγελος), δηλαδή με δύο εκφάνσεις του ακτίστου κάλλους, αγγέλλεται η Θεία Ευχαριστία. Ο Γέροντας ομολογούσε ότι για μια εβδομάδα δεν ένοιωθε την ανάγκη για φαγητό και νερό και ότι «έπαυσε κάθε λειτουργία» του σώματός του(ό.π.α.). Πυρετώδες συναντησιακό γεγονός, αφού ο Γέροντας δεν παραμένει διαχειριστής των ζωτικών βιολογικών καταβολών του. Γνωρίζει πολύ καλά ότι πρέπει να ζήσει με το φαεσφόρο κάλλος της Ευχαριστίας, τουτέστι έχει το ελεύθερο να βγει στον ορίζοντα που χωρίζει άκτιστο-κτιστό, στο μακάριο κάλλος. Βιώνοντας το κάλλος αυτό χάνεις την αίσθηση και το μέτρο του χρόνου, μάλλον βγαίνεις εκτός χρόνου. Ούτως ή άλλως, τόσο η χριστιανική παράδοση, με το γνωστό μέτρημα των χιλίων ετών *παρά Κυρίω*, όσο και η αρχαία ελληνική ποίηση, μας έχουν προϊδεάσει για μια χρονική συνείδηση, όπου ακυρώνεται η καθιερωμένη μέτρηση του χρόνου. Για όσους αγνοούν τη δεύτερη, την αρχαία ελληνική ποίηση, παραπέμπουμε στον Πλούταρχο: «τα γαρ χίλια και μυρία κατά Σιμωνίδην έτη στιγμή τις εστίν άοριστος, μάλλον δε μόριόν τι βραχύτατον στιγμής»(Bowraό.π.α.,278).

Το κάλλος αυτό έχει την άυλο και υπέρλευκη φωτεινότητα του ακτίστου φωτός, δεν ταυτίζεται με το Θεό, ούτε με το Άκτιστο φως, είναι απαύγασμα της *Θείας λαμπρότητας, της ευώδους και φωτεινής* (έννοιες του γέροντα Ιωσήφ Ησυχαστή), είναι ο αρμός της σύγκρασης του κτιστού με το Άκτιστο, που λαβαίνει χώρα *εν αισθήσει πνεύματος*. Δεν είναι κάτι τρίτο μεταξύ κτιστού -ακτίστου

φωτός, αλλά ο τρόπος και ο τύπος της σύγκρασής τους. Με την Νοερά προσευχή, σημειώνει ο π.Εφραίμ, μπορούσαμε να γευθούμε πως είναι ο Θεός, τι ομορφιά έχει (ό.π.α.,300-Του αυτού:2007,509). Η γεύση αυτή δεν ήταν όμως απόρροια κάποιων ιδεών, αλλά επακόλουθο απασφάλισης των κλείθρων των σωματικών αισθήσεων. Από πουθενά δεν φαίνεται ότι μέμφεται τους τότε μονάζοντες που συνάντησε στο Άγιο Όρος, ή ότι δεν διαλέγεται μαζί τους από αίσθημα αποστροφής.

Ωστόσο, η προφανής αδυναμία του να προσαρμοσθεί στην συμβατική αντίληψή τους, τον αποστασιοποίησε όχι εν τόπω, αλλά εν τρόπω. Δεν είναι δηλαδή τόσο σημαντικό ότι επέλεξε να ζει μακράν των άλλων, αλλά ότι απογείωσε τον τρόπο του ησυχαστικού βίου. Γιατί με την επιλογή του σπηλαιώτη βίου συνεγείρει τον εγκάρδιο νου, τον καθιστά να δεχθεί το εκθαμβωτικό κάλλος και να το κοινωνήσει στους υποτακτικούς του. Αυτό νομίζω δηλώνει η μαρτυρία του π.Εφραίμ αναφορικά με τη γεύση και την ομορφιά του Θεού που, ασφαλώς και με τη δική τους συγκατάβαση, τους δόθηκε με την υπακοή στο Γέροντα δώρημα.

Δεν έχει διαβαθμίσεις το άκτιστο-μακάριο-αθάνατο κάλλος, είναι αμέριστο και ανεξάντλητο. Μας είναι αδύνατο να το προσεγγίσουμε στην ολότητά Του. Το προσεγγίζει κάθε θεόφιλος άνθρωπος, ανάλογα με την παραχώρηση που του γίνεται. Εξ αυτού του λόγου δύναται να προκαλεί διαφορετική αίσθηση και αντίδραση: «νάρκωση γλώσσας» (π.Εφραίμ 2008,435), πύρωση υπαρξιακή, γλυκύτητα, τρομερή αγαλλίαση και έκπληξη, μέχρι και καθήλωση (ό.π.α.,452), λάμψη (ό.π.α.,442) και θαυμασμό, ευωδία άρρητο(ό.π.α.330), ευωδία και ουράνια γλυκύτητα(ό.π.α.,217,432,442 και 454), γλυκύτητα στην καρδιά(ό.π.α.450),αγάπη και φόβο συνάμα(ό.π.α.432),αλλά και έρωτα Θεού(ό.π.α.,387,438 και 456),πνευματική τρυφή, ουράνια χαρά(ό.π.α.458),θεία μακαριότητα(ό.π.α.,452) αίσθηση ασύλληπτης ωραιότητας και ανέκφραστης ευτυχίας, σκίρτημα(ό.π.α.), αναστάσιμο ευφορία(ό.π.α.,447) και ευφορία χάριτος(ό.π.α.,452), απώλεια της χωροχρονικής αίσθησης(ό.π.α.388κ.εξ), κλαυθμό(ό.π.α.354),ευεργετική αλλοίωση(ό.π.α.333), «πάγωμα» των βιολογικών αναγκών, τελεία απορρόφηση μέχρι και εξουθενωτικό αποσυντονισμό από την αντικειμενική πραγματικότητα(σγκρ.Αρχ.Σκρέττα 2007,246).

Περιγράφει ο Γέροντας τα του θείου πυρός της Αγάπης, το οποίο καταφλέγει τον δεκτικό του κάλλους: *«Παύσον γλυκεία αγάπη τα ύδατα της Σης Χάριτος, ότι αι αρμονίαι των μελών μου διελύθησαν.... Καταπαύουσιν αι αισθήσεις, μη συγχωρούσης όλως σωματικής ενεργείας. Και όλος αιχμάλωτος, τη σιωπεί αποκλείεται...και μένει ως έκφρων, έκστατικός, ως εξ οίνου και ουδέν άλλο λέγει (ό.π.α.,330).* Η φλόγα που εκπέμπει το κάλλος αυτό πυροδοτεί την αγάπη. Ο ησυχαστής, αγαπά πλέον τα πάντα, τους ανθρώπους, τα ζώα, την κτίση και συμπάσχει μαζί τους, ακράδαντα πεπεισμένος ότι τα πάντα είναι έργα των χειρών Του

(Γίλας 2007,355).Κριτήρια αισθητικά δεν υπάρχουν πλέον, υπάρχει μόνο εύφλεκτο υλικό που ζητάει να βρει θεωρούς.

5.3.3.3 Κτίση και άνθρωπος: ευωδιάζον κάλλος I - αίσθηση αοράτου και αθανασίας

Στο κεφάλαιο 5.3.2, όπου δώσαμε τον δεύτερο ορισμό του ακτίστου κάλλους αναφερθήκαμε στο κάλλος του σύμπαντος κόσμου. Επανερχόμαστε τώρα, για να το ξαναδούμε μέσα από το βλέμμα του Γέροντα Ιωσήφ.

Η κτίση στο σύνολό της ανακαινίζεται με τη λάμψη του ακτίστου-μακαρίου κάλλους. Ο φορέας του κάλλους τη «βλέπει με άλλα μάτια».Σε επιστολή του Γέροντα προς πνευματικό του τέκνο βλέπουμε πως από τα «άγρια βράχια» και το χορταράκι, τα ερπετά και τα πετεινά αποκαλύπτεται μια μυστική θεολογία (Τριανταφυλλόπουλος 2007,741). Τουτέστι, το άκτιστο κάλλος δεν είναι μεταφυσικό και δεν φαλκιδεύει, απεναντίας διασώζει και λαμπρύνει την κτίση (Δες και: Αρχ.Γοντικάκης 2003,34).

Η σημερινή πραγματικότητα δικαιολογεί εδώ μια μικρή παρέκβασή μας. Μας διευκολύνει αφάνταστα το άρθρο του Η.Μαγκλίνη (2013,1), γιατί με απλό και κατανοητό τρόπο μας εισάγει σε αυτό που διαχρονικά ονομάζεται «θαύμα» της επιστήμης, κάθε φορά που γίνεται λόγος για μικρόκοσμο και μεγάλοκοσμο. Εδώ μας ενδιαφέρει ο δεύτερος. Είναι γνωστό *τοις πάσιν* ότι προ πολλού λειτουργεί ο Μεγάλος Επιταχυντής Αδρονίων του εργαστηρίου σωματιδιακής φυσικής στη Γενεύη(CERN).Υλη, αντιύλη, παράλληλα σύμπαντα, ήχος συμπαντικός, ήχοι που ταξιδεύουν στο χώρο, σε υλικά, ήχος που στο «πρωταρχικό» σύμπαν ταξίδευε στο Διάστημα και ίχνος του είναι η κοσμική ακτινοβολία, λάμψη, που έγινε πριν από 13,4 δις. έτη, όταν το σύμπαν πάγωσε και χωρίστηκαν φως και ύλη, ο υπέρ-ήχος του σύμπαντος στη «βρεφική» του ηλικία, όλα, λοιπόν, αυτά τα «παράδοξα» για την συμβατική σκέψη επανεξετάζονται σε αυτό το πρωτόγνωρο πείραμα, που φιλοδοξεί να αποκωδικοποιήσει το «αόρατο»(ό.π.α.). Και το καταπληκτικό είναι ότι *«μια ολόκληρη συμφωνία βαρυτικών κυμάτων διατρέχει το σύμπαν, λικνίζοντας άστρα, πλανήτες, σκόνη, έως και τα ατομικά μας μικροσωματίδια της ύλης ή της αντιύλης. Πρόκειται για έναν επίμονο χορό απίστευτα λεπτών αποχρώσεων»*(ό.π.α.).

[Συνεχίζεται]